

AUGUSTUS 2026

PROTOCOL VERLENGEN/VERSNELLEN

WILLEM-ALEXANDERSCHOOL BERGEN

Inhoud

Inleiding	2
Verantwoordelijkheden en bevoegdheid	3
Groep 1 en 2.....	3
Doorstroom van herfstleerlingen van groep 2 naar groep 3.....	4
Versnellen in groep 1-2-3	4
Het tijdspad van de beslissingsprocedure rond de overgang van groep 2 naar groep 3	5
Stappenplan	6
Groep 3 t/m 8.....	7
Afwegingen rondom verlengen of versnellen (groep 3 t/m 7)	7
Overweging doublure	8
Criteria doubleren	9
Tijdspad verlengde leertijd	10
Versnellen (groep 3 t/m 7).....	11
Uitgangspunten versnellen	11
Criteria Versnellen	12
Tijdspad en proces bij versnelling	13

Inleiding

De Wet op het primair onderwijs (WPO) verplicht scholen om het onderwijs zodanig in te richten dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het onderwijsaanbod wordt hierbij afgestemd op de specifieke voortgang en behoeften van het kind.

De meeste leerlingen doorlopen de basisschool in 8 aaneensluitende jaren. Voor sommige leerlingen is echter extra ondersteuning of een aangepast leertempo nodig. Als school hebben wij de ruimte om maatwerk te bieden via een kleuterbouwverlenging, doublure of versnelling. De inspectie en de wet vragen hierbij om een beredeneerd besluit, gebaseerd op een duidelijke onderbouwing.

In dit protocol staat beschreven op welke gronden beslissingen rondom verlengen en versnellen op de Willem-Alexanderschool worden genomen. Ook beschrijven we de specifieke procedure voor de doorstroom van groep 2 naar groep 3.

Verantwoordelijkheden en bevoegdheid

Centraal staat dat school en ouders samen de mogelijkheden van het versnellen (een leerjaar “overslaan”) of verlengen (doubleren) bespreken en afwegen. Echter, de school heeft het laatste woord in de beslissing voor wat betreft versnellen of vertragen. Dit gebeurt altijd na zorgvuldig overleg met de ouder(s)/verzorger(s) van het kind. De besprekingen vinden veelal enkel plaats met de leerkracht en de kwaliteitscoördinator. Een versnelling of doublure wordt echter altijd besproken in het managementoverleg met de directeur. De directie beoordeelt de criteria en gaat indien nodig ook met ouders in gesprek. Als het beeld van de school en het beeld van de ouder(s)/verzorger(s) met betrekking tot het kind erg verschilt en er geen overeenstemming bereikt wordt, kan een voor de school aanvaardbare (externe) deskundige geraadpleegd worden. Als het advies van de deskundige ook extra maatregelen met betrekking tot de zorg voor de leerling inhoudt, moeten deze maatregelen passen binnen de mogelijkheden van de school. Voor alle gevallen waarin dit protocol niet voorziet, wordt getracht in goed overleg met elkaar – directeur, kwaliteitscoördinator, leerkracht en ouder(s)/verzorger(s) – tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te komen.

Groep 1 en 2

De ontwikkeling van kleuters

Een kind ontwikkelt zich voortdurend, soms geleidelijk en soms met sprongen. Het jonge kind leert vooral door te experimenteren, te verkennen en te spelen. In groep 1-2 zorgt de leerkracht voor een passend en gevarieerd aanbod. Het is onze taak om in te spelen op de verschillen tussen leerlingen en hun ontwikkeling gericht te stimuleren. De leerkracht observeert de vorderingen op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling, de spraaktaalontwikkeling, de motoriek, de cognitieve ontwikkeling en het spelwerkgedrag.

Communicatie met ouders

Wanneer een leerling wordt aangemeld, vullen ouders een intakevragenlijst in. Na circa zes weken onderwijs volgt een voortgangsgesprek tussen ouders en de leerkracht. Als er in deze eerste periode opvallende zaken zijn in de ontwikkeling – zowel bij een mogelijke vertraging als bij een voorsprong – wordt dit tijdens dit gesprek formeel afgestemd.

Het besluitvormingstraject voor de doorstroom naar groep 3 start op de Willem-Alexanderschool in januari van groep 2. De ontwikkeling wordt tot die tijd gevolgd via onze observatielijsten en ondersteunende LVS-toetsen. Signaleren we vóór januari al bijzonderheden, dan nodigen we ouders eerder uit. In dat gesprek bespreken we wat er al is ondernomen, welke ondersteuning wordt ingezet en wanneer we de definitieve beslissing nemen. Bij jonge kinderen (de zogenaamde 'herfstleerlingen') nemen we dit besluit zo laat mogelijk in het schooljaar, omdat zij in korte tijd nog grote ontwikkelstappen kunnen zetten.

Criteria voor doorstroom naar groep 3

Bij het besluit over de overgang van groep 2 naar groep 3 wegen we de volgende aspecten mee:

- Sociaal-emotionele ontwikkeling: Zelfbeeld, zelfvertrouwen, zelfstandigheid, zelfredzaamheid, intrinsieke motivatie, weerbaarheid, omgang met leeftijdsgenoten, concentratie en taakgerichtheid.
- Cognitieve ontwikkeling: Ontluikende en beginnende geletterdheid, beginnende gecijferdheid, (auditieve) informatieverwerking en mondelinge taalvaardigheid.
- Motorische ontwikkeling: Grove en fijne motoriek, en de mate waarin de leerling fysiek en voorbereidend klaar is voor het schrijfproces in groep 3.

De Willem-Alexanderschool neemt, na zorgvuldige afweging en in afstemming met ouders en het begeleidingsteam, het besluit over de doorstroom naar groep 3.

Doorstroom van herfstleerlingen van groep 2 naar groep 3

Kinderen geboren tussen 1 oktober en 1 januari hebben relatief gezien een korte kleuterperiode. Voor de meeste kinderen is deze periode toereikend, een enkeling heeft behoefte aan extra kleutertijd. De overgang van een leerling heeft niet alleen te maken met leeftijd, maar vooral met de ontwikkeling die een leerling doormaakt. We kijken naar zaken als werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling, leergierigheid, concentratie en cognitieve ontwikkeling. We volgen dit d.m.v. observaties, activiteiten in de groep en toetsen. Belangrijk is dat kinderen voldoende leer- en ontwikkeltijd krijgen om een stevige basis te ontwikkelen voor de rest van hun basisschooltijd.

Wanneer de beslissing is genomen tot het verlengen van de kleuterperiode, kijken wij hoe we de resterende tijd zo optimaal mogelijk kunnen benutten. Daarbij krijgt het kind de gelegenheid zich verder te ontwikkelen op zowel sociaal-emotioneel als cognitief gebied. Ook kan er voor gekozen worden om extra aandacht/uitdaging op taal- en rekengebied aan te bieden.

Versnellen in groep 1-2-3

Soms ontwikkelt een kind zich op alle gebieden sneller dan leeftijdsgenoten. Vaak valt dit al op in groep 1. De leerkracht kan dan, in afstemming met de kwaliteitscoördinator en ouders, besluiten om de leerling verdiepend aanbod van groep 2 te bieden of mee te laten draaien in groep 2 om aan te sluiten bij de onderwijsbehoefte.

Om te bepalen of een leerling vervolgens definitief vervroegd doorstroomt naar groep 3, hanteren we de volgende criteria:

- Werkhouding & motivatie: De leerling kan langere tijd zelfstandig en taakgericht werken, beschikt over een brede belangstelling en is intrinsiek gemotiveerd om te leren (en door te stromen naar groep 3).
- Sociaal-emotionele rijpheid: Het kind is emotioneel stabiel, heeft voldoende zelfvertrouwen, voelt zich thuis bij oudere kinderen en heeft aansluiting bij de groep.
- Spelontwikkeling: Er is sprake van gevorderd rollenspel; het kind zoekt van nature uitdaging in spel en kiest uit zichzelf voor meer complexe activiteiten.
- Taal- en leesvoorwaarden: De leerling beschikt over een rijke woordenschat, spreekt in goed opgebouwde zinnen en beheerst de voorbereidende leesvoorwaarden.
- Rekenvoorwaarden: Het kind kan tellen, meten, wegen, cijfersymbolen herkennen, heeft inzicht in logisch denken en voldoet aan de voorbereidende rekenvoorwaarden.

- Motorische ontwikkeling: De fijne motoriek en oog-handcoördinatie zijn voldoende ontwikkeld om het fysieke schrijfproces in groep 3 aan te kunnen.
- Denkvermogen: De leerling is snel van begrip en verwerkt nieuwe informatie gemakkelijk.

Zorgvuldige afweging

Voor een vervroegde overgang naar groep 3 moet er sprake zijn van een duidelijke, langdurige voorsprong op meerdere gebieden. In de kleuterfase zien we namelijk regelmatig een tijdelijke ontwikkelingsvoorsprong die zich op latere leeftijd weer stabiliseert. Daarnaast verschilt het onderwijs in groep 3 wezenlijk van groep 2: in groep 2 staat de brede, spelende ontwikkeling centraal, terwijl in groep 3 een beroep wordt gedaan op meer cognitieve taakgerichtheid en stilzitten. Een kind moet hier emotioneel en fysiek echt aan toe zijn.

Het tijdpad van de beslissingsprocedure rond de overgang van groep 2 naar groep 3

Oktober / November – December

- Inventarisatie: De leerkracht brengt zorg- en signaalleerlingen in kaart (denk aan een VVE-traject, familiale dyslexie of signalen uit het voorgaande schooljaar).
- Signalering: Observaties en registraties via Digikeuzebord, analyses en eventuele andere observatie-instrumenten worden gebundeld op de signaleringslijst.
- Groepsbespreking: De leerkracht en de kwaliteitscoördinator bespreken de signaleringslijst en maken deze definitief.
- Afstemming & Ondersteuning: Opstellen van een (handelings)plan om aan te sluiten bij de ontwikkelingsbehoefte.
- Oudercommunicatie: De leerkracht bespreekt de ontwikkeling en het handelingsplan met ouders en spreekt eventuele twijfels of zorgen tijdig uit.

Januari – Maart

- Informatieverzameling: Tussentijdse observaties, registraties en meetmomenten worden bijgehouden.
- Groepsbespreking: Evaluatie van de voortgang en bijstellen van het (handelings)plan door leerkracht en kwaliteitscoördinator.
- Oudercommunicatie: Tijdens de 10-minutengesprekken worden observaties, registratielijsten en handelingsplannen besproken. Indien nodig volgt een vervolgesprek.
- Eerste overweging (maart): De leerkracht en kwaliteitscoördinator wegen de voor- en nadelen van een eventuele doorstroom naar groep 3 af.

April – Mei

- Besluitvorming: Leerlingbespreking in het team en het nemen van het definitieve besluit over de doorstroom naar groep 3.
- Oudergesprek: De leerkracht/kwaliteitscoördinator bespreekt het besluit van het team met de ouders.
- Borging: Het opstellen en afstemmen van het handelingsplan/aanpak richting het einde van het schooljaar en de start in groep 3 (of verlengde groep 2).

Juni

- Eindmeting & Overdracht: Laatste registraties en observaties in Digikeuzebord. Deze gegevens dienen als definitieve bevestiging van het dossier en vormen de basis voor een warme overdracht naar groep 3 (of de nieuwe leerkracht).

Stappenplan

A: Signaalleerlingen: kinderen die geboren zijn in de maanden oktober t/m december.

B: Leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften waarbij twijfel bestaat of ze regulier doorstromen naar groep 3.

C: Leerlingen die vervroegd kunnen doorstromen naar groep 3.

Stap	Actie	Maand	Wie
1	Registreren welke kinderen signaalleerlingen zijn.	Bij aanmelding	Directie, kwaliteitscoördinator
2	Ouders van signaalleerlingen in het zes weken gesprek op de hoogte stellen van het protocol	6 weken na start op de basisschool	Leerkracht, ouders
3	Inventariseer de zorgleerlingen en maak een lijst waarop deze leerlingen staan geregistreerd. In de groepsbespreking wordt deze lijst definitief gemaakt.	oktober/november, tijdens elke zorgperiode en iedere groepsbespreking	Leerkracht, kwaliteitscoördinator
4	Voor B en C leerlingen handelingsplan/onderwijsbehoeften opstellen en deze met kwaliteitscoördinator en ouder(s) bespreken	Vanaf oktober/november, elke zorgperiode tijdens de 10-minutengesprekken periode.	Leerkracht, kwaliteitscoördinator, ouders
5	Gesprek met ouder(s), afweging maken doorstroming.	februari/maart	Leerkracht, ouders
6	Leerlingbespreking, definitief besluit	april/mei	Team
7	Gesprek met ouder(s)/verzorger(s)	mei	Leerkracht, ouders en eventueel kwaliteitscoördinator
8	Voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften handelingsplannen opstellen en deze met kwaliteitscoördinator en ouder(s) bespreken.	juni, tijdens 10 minuten gesprek	Leerkracht, ouders

- Bij stap 1 → Op de overzichtslijst aanmeldingen wordt door de kwaliteitscoördinator geregistreerd welke kinderen signaalkinderen zijn, dit wordt doorgegeven aan de leerkracht en directie.
- Bij stap 2 → Het kan zijn dat er al in een eerder stadium met ouders is gesproken over het feit dat deze leerling een signaalleerling is.
- Bij stap 3 → Signalering door de leerkracht aan de hand van observaties en de registratieformulieren van Digikeuzebord en indien nodig andere observatie instrumenten. Het maken van de signaleringslijst. Deze lijst bespreken en definitief maken in samenspraak met de kwaliteitscoördinator tijdens de groepsbespreking en iedere volgende groepsbespreking.
- Bij stap 4 → Digikeuzebord wordt ingevuld. Tijdens de 10-minutengesprekken periode worden de observaties, registratielijsten en de handelingsplannen besproken met ouders. Indien noodzakelijk volgt er een vervolgesprek.
- Bij stap 5 → In gesprek met ouder(s), afwegen voor- en nadelen doorstroming naar groep 3.
- Bij stap 6 → Leerlingbespreking met het team, definitief besluit nemen wel of niet doorstromen naar groep 3.
- Bij stap 7 → Gesprek met ouder(s), bespreken besluit vanuit het team.
- Bij stap 8 → Signalering door de leerkracht aan de hand van observaties en de registratieformulieren van Digikeuzebord en de observaties. Het maken van de signaleringslijst. Deze lijst bespreken en definitief maken in samenspraak met de kwaliteitscoördinator tijdens de groepsbespreking en iedere volgende groepsbespreking. Tijdens de 10-minutengesprekken worden de observaties, registratielijsten, observaties en de handelingsplannen besproken met ouder(s).

Groep 3 t/m 8

Afwegingen rondom verlengen of versnellen (groep 3 t/m 7)

Bij de afweging om een leerling te laten verlengen (doubleren) of te laten versnellen, staan op de Willem-Alexanderschool de volgende drie hoofdcriteria centraal:

- Aansluiting: Zowel op cognitief als op sociaal-emotioneel vlak is er aantoonbaar een betere aansluiting bij het onderwijsaanbod van een hoger of lager leerjaar.
- Welbevinden & zelfvertrouwen: Het versnellen of verlengen stelt de leerling in staat om weer succeservaringen op te doen, versterkt het zelfvertrouwen en bevordert de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Eerder geboden zorg/uitdaging: Er is binnen en/of buiten de groep al gerichte extra begeleiding of verdieping geboden (zoals beschreven in het handelingsplan), maar dit heeft onvoldoende geleid tot de gewenste gewenste voortgang.

Onderwijskundige visie op doubleren

Uit wetenschappelijk onderwijsonderzoek blijkt dat zittenblijven (doubleren) in het algemeen minder effectief is dan vaak wordt aangenomen. Vooral op de langere termijn heeft een doublure vaak weinig tot geen positief effect op de schoolprestaties en de verdere schoolloopbaan.

Hoewel een zittenblijver in het herhalingsjaar op korte termijn vaak beter scoort dan nieuwe klasgenoten, verdwijnt deze voorsprong meestal na verloop van tijd weer. Doubleren levert voor de zwakste leerlingen dan ook zelden meer winst op dan doorstromen met een passend ondersteuningsaanbod. Onze school kiest er daarom voor om uiterst terughoudend en zorgvuldig om te gaan met verlengen, en altijd te kijken naar het totaalbeeld en de behoeften van het kind.

Overweging doublure

Gezien de beperkte effectiviteit van zittenblijven, laten wij leerlingen op de Willem-Alexanderschool in principe doorstromen naar het volgende leerjaar. Een doublure overwegen we alleen wanneer er aantoonbaar meer zwaarwegende argumenten vóór dan tegen te brengen zijn, én wanneer het herhalen van het leerjaar de ontwikkelingskansen van de leerling daadwerkelijk vergroot.

Het doubleren moet gericht zijn op het versterken van zowel de didactische vaardigheden als de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Beslis- en analysemodel bij een mogelijke doublure

Wanneer er gerede twijfel is over de doorstroom van een leerling, brengen de leerkracht en de kwaliteitscoördinator de onderstaande vragen in kaart:

- Analyse van het kind en de context: Wat zijn de sterke en minder sterke kenmerken van deze leerling en hoe goed sluit ons huidige onderwijsaanbod aan op diens behoeften?
- Doelstellingen: Welke specifieke doelen streven we na op het gebied van taal, rekenen, werkhouding en sociaal-emotionele ontwikkeling?
- Onderwijsbehoeften van de leerling: Wat heeft deze specifieke leerling pedagogisch en didactisch nodig om deze doelen te behalen?
- Plaatsing: Waar en hoe kan het beste aan deze onderwijsbehoeften worden voldaan: door door te stromen met een aangepast arrangement, of door te doubleren?
- Ondersteuningsbehoeften van de leerkracht: Wat heeft de leerkracht (of het team) nodig om dit aanbod volgend schooljaar succesvol te kunnen bieden?
- Gewogen afweging: Wat zijn de voor- en nadelen van doubleren versus doorstromen, en welke argumenten wegen het zwaarst voor het welzijn en de toekomst van het kind?
- Conclusie en afstemming: Welk besluit neemt de school en op welke wijze worden de ouders (en eventueel de leerling) hierin meegenomen?

Let op: Ouders en de leerling worden gedurende dit hele proces nauw betrokken en gehoord. Formeel en wettelijk ligt de definitieve beslissing en verantwoordelijkheid echter bij de school (directie). Het belang van de leerling staat hierbij altijd centraal.

Criteria doubleren

Om tot een zorgvuldig besluit te komen, toetsen we een mogelijke doublure aan drie specifieke criteria. Om een doublure te overwegen, moet aan minimaal twee van de drie criteria worden voldaan (waarbij criterium 1 leidend is):

1. Didactische achterstand

- Er is sprake van een cognitieve achterstand van één jaar op minimaal twee vakgebieden. De vakgebieden die wij onderscheiden zijn: rekenen, begrijpend lezen, spelling en technisch lezen (IEP en DMT). De combinatie van technisch lezen en spelling geldt niet als twee afzonderlijke vakgebieden. Ook moet worden uitgesloten dat onvoldoende scores op begrijpend lezen veroorzaakt worden door een te laag technisch leesniveau. Het huidige beheersingsniveau wordt vastgesteld door middel van terug toetsen.
- Er is sprake van structureel onvoldoende resultaten op de methodegebonden toetsen van rekenen, taal, spelling en begrijpend lezen.

2. Sociaal emotionele ontwikkeling en welbevinden staat onder druk

- De leerling krijgt aantoonbaar meer leermotivatie en zelfvertrouwen als de stof op een lager niveau wordt aangeboden.
- De sociaal-emotionele rijpheid en het gedrag van de leerling sluiten beter aan bij de jongere groep.
- Het instrument 'Hart en Handen' van het IEP-leerlingvolgsysteem wordt ingevuld en geanalyseerd. Zowel de leerkracht als de kwaliteitscoördinator voeren gerichte observaties uit.

3. Taak- en werkhouding

De leerling is in de dagelijkse praktijk zo sterk afhankelijk van de leerkracht, dat deze onvoldoende toekomt aan het ontwikkelen van een zelfstandige werkhouding en taakgerichtheid.

Wanneer de criteria geen eenduidig beeld opleveren, wegen we de volgende contextfactoren expliciet mee in de uiteindelijke afweging:

- Fysieke ontwikkeling en conditie: Bijvoorbeeld fysieke lengte of snelle vermoeidheid.
- Vrienden in de huidige groep versus het risico om bij een jonger broertje of zusje in de klas te komen.
- De leefwereld en thuissituatie van het kind.
- De groepssamenstelling in het nieuwe schooljaar (bijvoorbeeld combinatieklas, groepsgrootte, groepsdynamiek).
- Eventuele externe onderzoeksrapporten en het feit of er al eerder sprake is geweest van een kleuterbouwverlenging.
- De beleving en het perspectief van de ouders en het kind zelf.

Tijdspad verlengde leertijd

In de onderstaande tabel staan de stappen beschreven zoals deze kunnen worden doorlopen bij verlengde leertijd. In de praktijk kan het echter ook voorkomen dat de signalen pas later zichtbaar zijn, bijvoorbeeld na de toetsperiode in het midden van het schooljaar. De stappen worden dan wel in dezelfde volgorde gezet maar zitten in tijd dicht bij elkaar.

Periode	Wat	Betrokkenen school	Ouders
1: van oktober tot en met december	Signalering: Observaties en resultaten op methodegebonden toetsen. Leerlingbespreking: Leerkracht bespreekt de leerling met de kwaliteitscoördinator. Indien nodig volgt inbreng in het zorgteam. Evaluatie & Toetsing criteria: Tussentijdse evaluatie na de toetsperiode. De criteria voor verlengen worden erbij gepakt.	De leerkracht en kwaliteitscoördinator. Indien betrokken; ook onderwijsassistent (OA) en externe ondersteuning.	Ouders worden door de leerkracht ingelicht. De resultaten (acties en afspraken) van de leerlingbespreking worden met beide ouders besproken door de leerkracht. Indien nodig volgt een gesprek met de leerkracht en de kwaliteitscoördinator.
2: van januari tot februari (na de M-toetsen)	Evaluatie & Toetsing criteria: Tussentijdse evaluatie na de toetsperiode. De criteria voor verlengen worden erbij gepakt. Haalbaarheid: Inschatting van de haalbaarheid van overgang naar het volgende leerjaar. Vervolgplan: Opstellen nieuw plan van aanpak. Bij behoefte aan meer inzicht wordt eventueel een (capaciteiten)onderzoek afgestemd.	De leerkracht en kwaliteitscoördinator. Indien betrokken; ook onderwijsassistent (OA) en externe ondersteuning.	Ouders worden uitgenodigd voor een evaluatiegesprek om de resultaten, verwachtingen en de mogelijke route naar verlenging te bespreken.
3: van februari tot en met april	Uitvoering & Tussenevaluatie: Uitvoering van het bijgestelde plan. In april volgt een tussenevaluatie van de voortgang. Bijstelling: Plan wordt verlengd of bijgesteld. Bij aanhoudende twijfel vindt bespreking in het zorgteam plaats.	De leerkracht en kwaliteitscoördinator. Indien betrokken; ook onderwijsassistent (OA) en externe ondersteuning.	Voortgangsgesprek met ouders waarin de haalbaarheid van overgaan versus verlengen helder wordt afgestemd.

4: van mei tot juli	Eindevaluatie: Evaluatie van de doelen na de E-toetsperiode in juni. Definitief besluit: In juni neemt de school (directie/kwaliteitscoördinator/leerkracht) het definitieve besluit over doubleren of doorstromen. Overdracht: Uitwerking van het plan van aanpak voor het nieuwe schooljaar (bij doublure én bij nipt doorstromen).	De leerkracht en kwaliteitscoördinator. Indien betrokken; ook onderwijsassistent (OA) en externe ondersteuning.	Eindgesprek waarin het definitieve besluit formeel aan de ouders wordt toegelicht.
---------------------	--	---	--

Versnellen (groep 3 t/m 7)

Het kan voorkomen dat het voor het welbevinden en de ontwikkeling van een kind beter is om een leerjaar over te slaan of twee leerjaren in één schooljaar te doorlopen. In dat geval spreken we van versnellen. Een besluit tot versnellen nemen we altijd uiterst zorgvuldig, onderbouwd en in nauwe samenspraak met de ouders en de leerling.

Uitgangspunten versnellen

Met betrekking tot versnellen hebben we de volgende algemene uitgangspunten geformuleerd:

- **Eerst verrijken en verdiepen:** Leerlingen met een hoge leersnelheid of ontwikkelingsvoorsprong worden in eerste instantie binnen de eigen groep uitgedaagd door het aanbieden van compactere lesstof, verdieping en verrijking. Ook kan deelname aan Denklab worden ingezet. De criteria hiervoor staan beschreven in ons Protocol Meer- en hoogbegaafdheid.
- **Aanleiding voor versnelling:** Wanneer blijkt dat verrijking en plusklasbegeleiding onvoldoende uitdaging bieden, of wanneer het welbevinden en de leermotivatie van de leerling in het geding komen, wordt een versnelling onderzocht.
- **Langdurige voorsprong:** De leerling moet gedurende langere tijd een duidelijke en stabiele voorsprong laten zien op leeftijdsgenoten.
- **Doortoetsen & objectieve instrumenten:** Om het daadwerkelijke didactische niveau te bepalen, wordt de leerling doorgetoetst. Ter ondersteuning van de besluitvorming maken we gebruik van de Versnellingswenselijkheidslijst (VWL) en/of 'Versnellen zonder grenzen'. Indien nodig kan een extern capaciteitenonderzoek (IQ-test) onderdeel uitmaken van het dossier.
- **Sociaal-emotionele rijpheid & draagvlak:** We beoordelen of de leerling de overstap sociaal-emotioneel en praktisch aankan (onder andere met behulp van de IEP-module 'Hart en Handen'). Belangrijk is dat de leerling zich prettig voelt bij de aansluiting in de nieuwe groep en zelf positief staat tegenover de versnelling.
- **Zorgvuldige afstemming:** De leerling wordt meerdere malen besproken tussen de leerkracht en de kwaliteitscoördinator. Bij twijfel kan de leerling worden ingebracht in een Multidisciplinair Overleg (MDO), waarbij een onderwijsconsulent van het samenwerkingsverband wordt betrokken.

Ouders worden vanaf de eerste signalen en overwegingen intensief betrokken bij dit proces.

Criteria Versnellen

Een traject van versnelling wordt pas gestart wanneer het traject van compacten, verrijken en verdiepen (zoals beschreven in ons Protocol Meer- en hoogbegaafdheid) aantoonbaar is doorlopen en onvoldoende effect heeft gehad op de onderwijsbehoefte of het welbevinden van de leerling. Om tot een definitief besluit te komen, toetsen we de versnelling vervolgens aan drie specifieke criteria, waarbij in de regel aan **minimaal 2 van de 3 criteria** moet worden voldaan (waarbij criterium 1 leidend is):

1. *Didactische voorsprong*

- Er is sprake van een cognitieve voorsprong van minimaal 1 jaar op alle kernvakgebieden (*rekenen, begrijpend lezen, spelling en technisch lezen (IEP TL/DMT)*). Het daadwerkelijke niveau wordt vastgesteld door middel van doortoetsen. Hierbij wegen rekenen en begrijpend lezen het zwaarst.
- De leerling scoort structureel hoog (> 80%) op de methodegebonden toetsen.
- Indien er door de versnelling kleine hiaten in de leerstof ontstaan, is de verwachting en capaciteit aanwezig dat de leerling deze zelfstandig of met minimale begeleiding kan overbruggen.

2. *Sociaal emotionele ontwikkeling en welbevinden staat onder druk:*

- De leerling zoekt van nature aansluiting bij oudere kinderen en voelt zich bij hen beter begrepen.
- De leermotivatie en de nieuwsgierigheid nemen aantoonbaar toe wanneer de stof op een hoger niveau wordt aangeboden.
- Met behulp van de IEP-module 'Hart en Handen' en gerichte observaties door de leerkracht en kwaliteitscoördinator wordt vastgesteld of de leerling emotioneel toe is aan de overstap.

3. *Taak- en werkhouding ('Leren leren')*

- De leerling beschikt over een goede taak-werkhouding en een grote mate van zelfstandigheid.
- Indien de werkhouding matig is, wordt onderzocht of dit het gevolg is van onderstimulering (het kind heeft nooit 'moeten werken of leren'). In dat geval is een matige werkhouding géén knelpunt voor versnellen.

Aanvullende factoren bij een twijfelachtig profiel

Bij twijfel kunnen de volgende factoren meewegen in het besluit:

- Fysieke lengte en de fijne motoriek (fysiek mee kunnen schrijven in het hogere jaar).
- Vrienden in de huidige groep versus het risico in de klas te komen bij een ouder broertje of zusje.
- Bijvoorbeeld de groepsdynamiek of de aanwezigheid van een combinatieklas in het nieuwe schooljaar.
- Het gedrag thuis, de visie van de ouders en de wens van de leerling zelf.

In specifieke gevallen kan een advies uit een extern (psychologisch/pedagogisch) onderzoek of een consultatief gesprek met de onderwijsconsulent van het Samenwerkingsverband doorslaggevend zijn om af te wijken van de standaardcriteria.

Tijdspad en proces bij versnelling

In tegenstelling tot een doublure is voor een versnellingstraject geen vast kalendergebonden tijdspad vast te leggen. De praktijk leert namelijk dat een significante ontwikkelingsvoorsprong op diverse momenten in het schooljaar zichtbaar kan worden.

Zodra de leerkracht signaleert dat een leerling een grote ontwikkelingsvoorsprong heeft of onvoldoende uitdaging ervaart, wordt de leerling direct ingebracht bij de kwaliteitscoördinator. Ook signalen van ouders, zoals verandering in het welbevinden, verminderde motivatie voor school of het ervaren van een gebrek aan uitdaging, worden hierin meteen serieus meegenomen.

Zodra het traject start, worden de criteria voor versnelling toegepast. In nauw overleg tussen ouders, leerkracht en kwaliteitscoördinator worden de volgende stappen doorlopen en besproken:

- **Inzet van verrijking en verdieping:** Het afstemmen en evalueren van het aanbod binnen de eigen groep (conform het Protocol Meer- en hoogbegaafdheid).
- **Didactische analyse:** Het vaststellen van de werkelijke voorsprong door middel van doortoetsing op de kernvakken.
- **Aanvullend onderzoek:** Het eventueel inzetten van de Versnellingswenselijkheidslijst (VWL), 'Versnellen zonder grenzen' of een extern capaciteitenonderzoek.
- **Besluitvorming en plan van aanpak:** Het nemen van een gewogen besluit en het opstellen van een concreet plan van aanpak voor de overstap naar het hogere leerjaar (inclusief sociale ondersteuning en een warme overdracht).